

INSERȚIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
redușe.
Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe $\frac{1}{2}$ an 3 cor.
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
Pentru România și străinătate.
Pe an 16 franci.
Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Pecate naționale.

(S.) Pe neașteptate, fără pregătire ne-a izbit flacăra redșteptării, prea pripit ne-a lovit căldura acestei flăcări și binele prea mult ne-a adus un rău mare. N'am fost încă pregătiți pentru rolul ce ni-l'a impus spiritul vremilor, nu trecusem încă prin procesul de lipsă spre dobândirea unei oțeliri politice, eram încă numai copii mici, când ni-se cereau fapte de bărbați coști.

Ca o floare, ce amăgita de niște raze calde de soare își scoate căpușorul printre ierburi, a încolțit și în noi floarea naționalismului, o floare plăpândă, ce n'a fost în stare să vegeteze după-ce soarele s'a ascuns după norii grei....

Abea s'a deșteptat în noi conștiința origini noastre romane, abea am ajuns să ne dăm seamă de naționalitatea noastră, de drepturile ce ni-se compet ca popor care locuiește o țară în masse compacte — și am și crezut că e de ajuns să întindem mâna, ca să căpătăm tot ce voim.

Prea cu forță ne-a izbit flacăra redșteptării, prea mare a fost puterea căldurii ei, încât pe din afară eram deja de mult coști, pe când simburile din lăuntru încă nici nu se încălzise. Că unii și alții au fost pregătiți la această schimbare, nu alterează cele spuse, căci au fost numai excepții, masele mari cu nepregătirea lor formau și formează regula.

Și urmarea acestui bine prea mare, acestui binevenit prea pripit, e superficialitatea noastră, această superficialitate de care dăm zilnic nenumărate dovezi pe toate terenurile: în politică, literatură,

economie, etc. Voim mereu să sburăm și nu vedem că aripile ne sunt încă fragede și nu voim să așteptăm până ne vor crește. Incercăm să sburăm, dăm de câte-va ori din aripi, ne ridicăm vre-o două palme ca se cădem apoi la pământ, sdrobiți.

Și n'avem putință să ne îndreptăm, căci suntem surzi pentru ori-ce critică, fie aceea isvorită chiar din cel mai curat simț românesc, căci cu laptele din sinul mamei am supt pe lângă iubirea de neam și umbra ce întunecă ori-ce iubire: orbirea pentru greșelele obiectului iubit.

S'a înrădăcinat în noi, a trecut în sângele nostru credința, că noi suntem un popor inteligent, menit spre un viitor strălucit, și că nici o putere omenească n'o să ne poată împedea delă ajungerea țintei noastre.... și nu voim să vedem că noi înșine ne suntem dușmanii cei mai cumpliți și primejdioși.

Ținem mai mult la formă decât la esență! Nime în lume nu ne poate convinge, că ceea-ce facem e rău, poate să fie rău, deși suntem conduși de interesele poporului român. Ce-a fost bine ieri, credeam că e bine și azi și va trebui să fie bine și mâine și poimâine și cât va dura lumea.

Noi numai un singur punct de vedere recunoaștem: »punctul de vedere național«, un singur ideal: »idealul național«, dar' numai ca fraze le cunoaștem, închipui nimic nu ne mai putem sub ele și nici nu ni-e iertat să ne închipuim.

Succes numai sub egida oprotitoare a acestor fraze poți ajunge. E destul să cochetezi cu ele, ca tot ce faci să fie încununat de succes — firește numai în ochii Românilor. Pune-te și scrie osane despre mărimea poporului roman,

despre puterea de viață, inteligența, viitorul măreț al poporului roman, versifică trei-patru cuvinte de laudă la adresa cărui-va Român și ești scriitor cu renume, ești poet!

Ia-ți însă îndrăsneala să aripi că poporul român e mai înapoiat decât a fost ori când, căci acum îi lipsește și conștiința stării sale înapoiate, că cultura noastră e numai culoare, că tot ce facem e dibuire în întunec și — înzădar vei declara că durerea de neam și-a dat în gură aceste adevăruri — triste — vei fi hulit, atacat, prezentat de Român rău, sau în cazul cel mai bun — ignorat.

Dar' icoana prezentată aici e o icoană urită! Cine v'a privi-o? E mai mare plăcere să privești la cealaltă icoană unde strălucim încunjurați de o aureolă plină de soare!...

Ținta noastră însă trebuie să fie *adevărul*.... scopul: să-l facem *frumos*.

Societatea „Celor cari preved viitorul“.

La anul 1881 un număr de cetățeni francezi se adună la Paris și hotărăsc de-a solvi la lună o cotizație de un franc, punând astfel bază unui capital, ale cărui interese în decurs de 20 de ani să rămână neatinse spre fructificare. Se înțeleg apoi, că la sfârșitul acestor 20 de ani, adică în 1901, interesele capitalului astfel câștigat să se distribuie aderenților din anul 1881, că mai departe în 1902 interesele aceluiași capital să se distribuie aderenților din 1881 și 1882 și așa mai departe. Cu un cuvânt, se înțeleg ca după o stagnare de 20 de ani, să tragă foloase din capital. Acesta e mecanismul societății „celor cari preved viitorul“.

Succesul e uimitor. Numărul membrilor societății crește zi de zi. Capitalul se sporește. Iată-ne în urmă în 1901. „Cei cari preved viitorul“ sunt în număr de 260.000.

I-au recrutat de pretutindeni, spunându-le că în schimbul unei cotizații lunare de 1 franc, plătite 20 de ani, după acești ani se vor bucura de o rentă destul de mare ca să poată trăi în tihnă.

Capitalul se urcă la 34 milioane. Interesele se impart. Aderenții anului 1881 sunt în număr de 300, cari au să împartă cam un milion. Fiecare dintre ei a plătit în realitate 240 franci și acum capătă 3300 franci. Sumă destul de considerabilă.

Anul acesta, 1902, pensionarii vor fi în număr de 600 (300 ai anului 1881, 300 ai anului 1882) și nu vor căpăta decât 1800 de franci. Peste doi ani vor fi în număr de 1500 și nu vor căpăta decât câte 1000 franci, ear' peste 10 ani nu vor căpăta decât 38 franci, din cari însă vor fi a se subtrage 12 franci plătiți în decursul anului, va să zică numai 26 franci la an.

Diferința între sumele ce le capătă aderenții anilor întâiu și între cele ale celor din anii din urmă, e atât de isbitoare, încât chiar și membrii societății au protestat în contra distribuirii în forma de mai sus și cer o modificare a statutelor. A mai întervenit și ministrul-președinte Waldeck-Rousseau, invitând societatea să înlăture diferențele in juste. În Paris se așteaptă acum cu mare curiozitate desfășurarea mai departe a lucrului. Vom raporta și noi la vremea sa.

S.

FOIȘOARA

O rectificare istorică.

Moș Herlea! Cine nu-și aduce aminte de acel țeran, în etate de 70 ani, care era decoarea deputațiunii dusă cu Memorandul la Viena? Cine nu ține minte vorbirea lui pătrunzătoare și cu simțământ adevărat românesc, zisă în fața deputațiunii și a aderenților Românilor? Ne este încă în proaspătă memorie îmbrățoșarea lui cu savantul Bianchi și Lueger.

Procesul Memorandului dela Cluj a dat din nou prilej aceluși moșneag cu inimă tineră, de a-și destășura vederile sale în fața miilor de Români, după sfârșirea căror expunerii, îmbrățoșarea cu Dr. Vasile Lucaci a emoționat până la lacrimi pe toți cei de față. Un moment mai sărbătoresc, o manifestare mai viuă de bună înțelegere între inteligență și popor, abea s'a petrecut până atunci. El a cimentat acel principiu măreț, că numai atunci ne putem aștepta la rezultate ducătoare la scop, dacă popor și inteligență purcede mână în mână în toate ale noastre treburi de bun obștesc. Fie în comune, orașe, mu-

nicipii precum și chiar în treburile țerii, datorii suntem a da ascultare plugarului — țeranului român, până când ne batem gura și pieptul, că el este „talpa țerii“.

Ca onorații nostri cetitori să aibă convingere despre acest țeran, despre care posteritatea datoare este a face amintire în fiul istoriei sale, lasăm să urmeze o rectificare a lui, cu care s'a adresat către autorul George Barițiu, după ce a apărut al treilea și cel din urmă volum »Părți alete din Istoria Transilvaniei pe 200 de ani din urmă«.

Vinerea, 21 Martie 1891.

Mult Stimat Domnule!

Venindu-mi și mie la mână a doua parte din Istoria Domniei-Voastră, despre Revoluția din anii 1848/9, am văzut, că cu multă scrupulositate te-ai sîrguit a clarifica lucrurile, ca să scrii Istoria adevărată, însă văd că în multe locuri ai scris după raporturile care le-a făcut armata imperială către General-Comando, care însă nu sunt tocmai drepte, fiindcă și ei au tras foc la oia lor, precum și Ungurii la a lor, și se laudă pe sine.

Însă eu, care eram atunci de 30 ani și eram Centurion (căpitan), am luat parte

activă la campaniile de atunci și am văzut cu ochii, fiind față în multe locuri cu Centuria (compania) mea.

La foaia 437 a Istoriei D-voastră, unde a-ți scris »Bătaia dela Ocna-Sibiului« și rețerarea lui Bem către Deva, că Rittmeisterul Alberti ar fi prins 400 Unguri cu ajutorul lăncerilor, raportul acela al Nemților e jumătate fals. E drept că Rittmeisterul Alberti era postat în partea de câtră Vest de Sebiș, cu escadronul lui și Ungurii au pus armele jos, pentru-că îi strimtorisem între două focuri și întâmplarea a fost așa: în noaptea de 5 spre 6 Februarie 1849, fiind Bem în Sebeș, pe la 10 ore noaptea a trimis un despărțământ de trupe pentru observare, totodată să deschidă comunicația și să se concentreze cu trupele cari i-au venit pe la Brad într'ajutor. Fiind eu avizat despre rețerarea lui Bem, încă din 5 Februarie am făcut cunoscut tribunalului Ignat Viorel (din Sibot, frate al preotului Ioan Viorel și a bunicii lui Dr. Dobo) cu scop de a-l ataca și noi de vre-o parte. Ne-am adunat și așezat la posta Sibotului (acum cărcimă) din drumul țerii, unde aveam o poziție foarte bună de atac de pe dealul deasupra fâgădăului (acum stricat), care domina terenul șes, pe unde duce drumul țerii, și de după garduri și sălcii de amăn-

două lăturile de drum, dară tribunalul era fricos și s'a tras cu trupa (lagerul) lui în comuna Vaidei, eu însă am rămas pe loc cu centuria (compania) mea și o am postat pe după garduri și sălcii, poruncindu-le ca ni-menea să nu facă nici o pușcătură, până-ce vor sosi tunurile și să jintim numai în caii dela tunuri și imediat să facem asalt asupra dușmanului. La o oră după miezul nopții și sosiră Ungurii, cari nu ne-au simțit că suntem postați aci, au trecut avangarda și acum venia grosul despărțământului, tunurile încă nu sosiseră ci erau cu 200 pași înapoi. Dumitru Onescu din Sibot (fiind beat) iasă din pândă afară și descarcă pușca în Unguri, un Kossuth Huszár l-a pușcat, pe fratele său Ioan Onescu l-a lovit cu sabia în cap, însă deși era greu rănit, nu a murit. În acest moment nu prea bun, am datasalt din toate puterile și am despărțit armata ungurească în două. Din ai mei a rămas un singur mort, eară dela insurgenți 24. Am luat 24 caré și 72 prizoneri, între cari au fost și 5 murii, pe cari pentru apropiere le-am trimis în comuna Sibot, altedoué căruțe, în cari au fost preoții de reg. Ioan Muntean dela Oradea-mare și Ioan Cristian din Leta-mare și doi căpitani: un căpitan de artilerie, celalalt, Ioan Popescu Român din Hațeg, trecut la insurgenți,

† Iosif Dumitru.

Comuna Beriui și Sărăca a îmbrăcat haine de doliu, căci bravul lor notar cercual, adevăratul purtător de grije al acestor două comune, Iosif Dumitru, după scurte dar grele suferințe, și-a dat sufletul în 16 Ian. la 5 ore după amiază și s'a petrecut la cele eterne în 19, ziua de Apă Botează.

Înmormântarea s'a făcut prin 7 preoți sub conducerea protopresbiterului tractual gr.-or. P. O. D. Vasile Domșa din Orăștie, prin a cărui cuvântare potrivită, s'au înșirat însușirile bune de care reposedul era condus în toate ale sale afaceri. Născut la anul 1845, după-ace absolvă 7 clase gimnasionale în Sibiu și Orăștie, devenind postul de notar cercual vacant, consătenii sei îl invitară a ocupa acest loc și dela anul 1869 până acum neîntrerupt le-a fost povățitorul în cele administrative și în toate afacerile de bun obștesc.

Caracteristica lui era modestia în corporațiunile în cari a ocupat loc, precum: membru municipal, membru în scaunul protopresbiteral, societatea de vânători din Orăștie, care din urmă i-a prezentat o cunună frumoasă, fiind de față președintele Dr. Eduard Antoni și secretarul Graef; membru în Direcțiunea »Ardelenii« dela înființarea acestui institut, până acum doi ani, la care a fost între cei dintâi întemeietori, în urmă însă nesocotit.

Corpul notarial a fost bine reprezentat, apoi mai mulți preoți, învățători și inteligență — fără deosebire de naționalitate — din Orăștie și jur. Ear' mulțimea poporului din Orăștie, Căstău, Șibișel, Sărăca, Orăștioarele amândouă, Ludești, Romoșel, Romos, Vaidei, Pricaz și Turdaș, dovedeau stima de care defunctul a fost părtaş în viață.

Ajunș conductul funebral la cîntir, cosciugul dus de șase colegi, fu așezat deasupra mormântului, ear' fostul seu coșcolar, coleg și amic, dl Laurian Bercian, în cuvinte alese, acomodate și pătrunzătoare își ia adio, în numele foștilor sei colegi, amici și consăteni pe tema: „Numai atunci, când confratele nostru și-a închis amândoi ochii, ne închidem și noi unul și numai când i-s'a săpat cea din urmă groapă, încetăm cu pânditurile, ear' inima noastră nu bate pentru el până atunci, până când a lui n'a încetat de-a mai bate“.

Puținele cuvinte zise cu sentiment, au stîrnit o adevărată înduioșare mai cu seamă la consătenii regretatului repausat.

Așa am petrecut cu deplină demnitate pe nestorul corpului notarial din pretura Orăștiei, la ultimul lăcaș, zicându-i și cu acest prilej, vecinică lui pomenire!

CORESPONDENȚA.

Mult Stimate Dle Redactor!

Vă rog respectuos a da loc în prețuita »Activitatea« următoarelor:

Sunt abea de scurt timp stabilit aici în Jiu, în opidul Petroșeni, și trebuie să constat, că pe lângă poporul bășinaș român, la care lumea de pe aici îi zice săteni, și în ton batjocoritor »momărlani«, se află încă peste

400 capi de familie române, cari partea cea mai mare dintre dinșii își câștiga pânea de toate zilele cu muncă grea, sub pământ, în minele de cărbuni de aici, sunt și câțiva măiestri, comercianți și vre-o 2—3 funcționari, numărul acestora este însă disparent față de străinismul emigrat și încuibat aici și jur din toate părțile țării, ba chiar și din afară, între care elementul jidovesc este și aici, ca în toată țara, la putere, având în mâinile lor întreaga administrație, industria și comerțul, pământurile, casele și grădinile cele mai frumoase și la loc de frunte sunt ale lor, luate dela bieții săteni români, cu prețuri bagatele și cari astăzi sunt scoși aproape exclusiv din administrația și drepturile comunale.

Intre toate aceste împrejurări vitrege dacă inteligența română aflătoare aici și jur de ambele confesiuni, și-ar da mâna și în înțelegere și conlucrare frățească, lăsând la o parte ambițiunile conf., ar putea impune și opune mult curentului străin și păgubitor, și și mai mult ar putea face pentru binele obștesc românesc.

Un moment îmbucurător pot înregistra aci: poporul credincios, de conf. gr.-or., sub conducerea înțeleaptă a zelosului său paroh Avr. Stanca, după o muncă încordată, și lupte purtate în contra numeroșilor inimiți și réuvoitorilor neamului nostru, până când și-a văzut biserica cea nouă mare, frumoasă și la loc de frunte isprăvită.

Cu toate acestea însă școala conf. lasă mult de dorit, ba cu drept cuvânt numai școala nu o poți numi, ba încât am înțeles, e în pericol a se perde, fiind în mai multe rînduri adomniată din partea inspec. regesc ung., fiind absolut necorézpunzătoare, este deci datorința sfîntă a poporului român să sară cu toată puterea în ajutorul școalei periclitat, am înțeles cu plăcere că părintele Stanca cu condcătorii săi din parochie, au făcut și în privința aceasta pași de lipsă, ceea-ce le va și succede a-și vedea și școala în viitorul cel mai apropiat isprăvită, să impune însă imperios, pacea, dragostea și înțelegerea frățească, care până în timpul din urmă a cam lipsit între aceste 2 categorii de credincioși, săteni și băieși.

La biserica gr.-or. din loc există mai bine de un an și un cor mixt de peste 30 persoane, care este format și condus de dl Iacob, funcționar la băile de cărbuni, cu concursul și spriginul stimabilelor d-soare Elisabeta și Elena Stanca, ficele părintelui Avr. Stanca, deși corul este instruat numai în 2 voci, își e mai mare dragul la diferite ocazii și sərbători mari a asculta răspunsurile precise și înălțătoare de inimi, liturgice, care face mare podoabă bisericii ce-și înălță cultul nostru divin; onoare coriștilor și coriștelor precum și conducătorului lor pentru ostenețele prestate, mai ales la Robotează cu sf. ape la rîu și înapoi.

Rugându-vă încă odată să binevoiți a da loc acestora în numărul proximi din foaia »Activitatea«, am rămas cu deosebită stimă
Petroșeni, la 21 Ianuarie 1902.
Ortodoxul.

mi-au lăsat în păstrare 600 fl. m. c., un cias și un inel prețios, ca să le trimit la preteșele lor la Oradea-mare, însă după-ace i-au dus la Sibiu, comitetul de pacificare i-a eliberat.

În 2 Februarie, Joi în săptămîna albă, le-am dus banii la Sibiu împreună cu fratele meu Elia Herlea. Ca să vă încredreți, d-le, eaă trimitt aici alături epistola autografă a numișilor preoți scrisă cătră iubitul meu tată preotul Teodor Herlea și cătră fratele meu preot Ioan Herlea.

Despre toate mai sus scrise am făcut raport la generalul Puchner, când era în Orăștie în cartir la 2 pistoale.

Mai încolo la foaia 444 stă scris, imperiali ar fi bătut pe insurgenți la podul Simeriei. Aici ați tras informație iară din rapoartele celor împărătești, cari nu sunt adevărate, căci eu am fost acolo și am văzut cu ochii cum a decurs bătaia, pentru-că eu eram la aripa stîngă cu căpitanul Gabler dela a 4 companie de grănițeri din comuna Cugir, pe dealul între comuna Simeria și Totia-mică și insurgenții, nu bătuți s'au retras până la locul unde este azi gara Piski, aceasta o făcură din politică, ca să se împreune cu trupa care le venise într'ajutor. Nu

Răsunet!

»La nerespectarea sərbărilor« din Nr. 2 al »Drapelului« din 16 Ianuarie 1902.

Are drept marele preot, sau ce e, din confiniu militar: că nici catichisatiunea, nici tipicul nu se ține regulat. Catichisatiunea e concretă învățătorilor, ear tipicul fezelor bisericești! Preoții nu știu din ele nimica! Ba, ce se vezi? În Arad d. e., chiar unde e Episcop, nici un preot (afară de Ignatie Papp) nu știe cântările rituale. În Curticiu (imediat lângă Arad), preoți au cordonat pulsarea la 5 ore dimineața și la 12 (chiar la miazăzi), lăsând afară ora 7 dimineața și 3 sau 4 după miazăzi. Și preot nu vezi, ca în palmă, dealungul săptămîni. Nici utrenia, nici vecernia, peste zilele de săptămîna nu o face și nu o ține! Nu-l vezi pe preot nici în casă e el în cafană sau la vînat, în orele când ar fi îndatorat să fie în biserică?

S'a făcut arătare la Episcopul Goldiș; dar' Ciorogariu rîde în pumni de învățator și îi mai trimite câte o suspensiune; căci a lui e și pânea, și cuțitul.

E tare rău sub acest Episcop! De ar fi numai atîta, încă ar trece! Numai el, sê-racul! pe toți bărbații, cari țineau mai mult la cântări și la tipic, sau i-a țipat, sau i-a delăturat din posturile lor!

Preoții din Curticiu, între cari, unul e înrudit aproape cu Ciorogariu, sunt susținuți, nu vrea să știe episcopul, că mai jumătate comuna e nazarineană. Și nu vrea să recunoască: că odinioară a fost acolo Moise Boșan și Moise Mladin preoți, și sub păstoria lor sufletească, nici un nazarinean nu era.

Veniți voi preoților, și spuneți: ce ați lucrat în 15 Ianuarie?! Pentru ce n'ați ținut cu Alexiu Popoviciu și cu Toader Bolboca? Pentru ce i-ați batjocorit? Și pentru-ce ați batjocorit întreaga comună? Și spuneți-vă singuri, în fața sfinților voastre:

»Se poate iartă răutatea omului, dar' nici odată uita! — Am zis.

Unul pentru mulți Curticeni năcăjiți,
foarte năcăjiți!!!

Economie.

(Urmare din numărul trecut.)

Tot din această cauză broșura noastră relativă la *agiu*, a căzut ca o bombă gata de a face explozie în mijlocul publicului necunoscător. Mare parte de jurnale l'au combătut cu inverșunare dela distanță. Dar' nici unul nu a îndrăsnit să ea taurul de coarne, sê-l pipăe, sê-l studieze. Și fără studii aprofundate nu se poate cunoaște o chestiune.

Mulți și-au închipuit în necunoștință de cauză, că noi am pleda pentru bimetalism. Repetăm, voim agiu la hîrtie, vrem regimul hîrtiei-monetă, iar bimetalismul îl considerăm ca lucru secundar. Bun ar fi și bimetalismul dacă l'ar primi întreaga Europă. Este adevărat că foarte mult contribuiește la agravarea crizei, și speculele făcute la *têrgurile cu termen*.

Noi însă dorim agiu în scopul de a putea taxa scump la frontieră produsele importate. Vrem agiu pentru-ca să putem produce eftin, și ast-fel să ținem piept cu străinii. Voim apoi ca ei să plătească taxele legii maximului în aur, și noi în hîrtie. Un exemplu vrednic de imitat dela Sârbia. Cărțile de joc plătesc cu taxă a timbrului, 12 lei de duzină. Ei bine, Sârbia cere dela cărțile produse la ea acasă *12 lei în hîrtie sau argint*. Dela cărțile de joc importate, cere *taxa în aur*. Aceasta face aproape 15 lei. Iată cum știu până și Sârbii sê-și protejeze industria națională.

La ordinea zilei avem înființarea și încunjurarea industriei zăharului Industria zăharului cere introducerea sfeclei în cultură. Ea va da peste iarnă ocupație la o mare parte de țărani. Dar' această plantă mai are o importanță tot așa de mare ca și pentru zăhar. Vitele noastre au absolută trebuință de acest sucos aliment. Broșura de față o publicăm în primul rënd în acest scop. De ea se va folosi atît cultivatorul sfeclei de nutreț cât și a celei de zăhar. Sfecla va mai atrage după sine și *întinderea culturii cu abur*, atît de rentabilă pentru România.

De alt-fel, era vremea ca să ne gândim și noi la sfecă, căci *cultura sfeclei pe o scară întinsă, însemnează bogăție, progres și regenerare în agricultură*.

București, 21 Maiu, 1896.

I. S. ORDEANU.

Invitare la abonament.

Cu începere dela prima Ianuarie 1902, se deschide nou abonament *treilunar semestral și anual* pentru ziarul

„Activitatea“

foaie politică, economică, socială și literară

Apare în fiecare Joi.

Prețul de abonament pentru Monarchie:

pe o jumătate de an . . . . . 3 cor.

pe un an . . . . . 6 cor.

Pentru România și străinătate pe an 12 franci.

Ear' pentru plugari-țărani pe 1/2 an 2 cor. și pe un an întreg 4 cor.

Administrația.

i-am trimis în comuna mea Vinerea, ear' pe ceilalți i-am persecutat, neavînd călărime, ca să-i pot încunjura. Așa i-am dus înapoi până în câmpul Sebeșului (25—27 chm.), unde au pus armele jos și s'au predat lui Alberti, ducându-i cu excortă până la Petrifalău. Nu 400, după-cum scriu Nemții, ci numai 195, 2 tunuri și 20 caré cu proviant, căci din acestia 24 au rămas morți pe câmpul de luptă și numai restul luat prizonieri, ear' translatorul A. Murășan încă nu pomeneste nimic, fugînd poate au rămas în mâinile Ungurilor raportul. Pe prizonierii cari i-am trimis în Sibiu, s'au întors tribunul Viorel și cu sergentul dela grănițerii din Cugir: Vasile Fleaca, și cu o parte din lănceri i-au omorît pe toți, după aceea au venit la Vinerea și au luat pe cei doi căpitanii și i-au împuşcat în capul satului de cătră Cugir

Preoții cei doi, Muntean și Cristian au avut noroc, că i-au luat din arest tatăl meu popa Teodor Herlea în cartir și când a venit tribunul înfuriat, am sosit și eu acasă și nu i-am lăsat sê-i puște și dimineața i-am dat ca prizonieri la trupele imperiale, cari peste noapte au fost încuartate în comuna Vinerea.

Când au plecat cu trupele imperiale,

mă pot mira destul nici azi de comanda aceea miserabilă, care a avut-o generalul Puchner atunci, pentru-că chiar un individ care nu a învățat arta militară, să putea informa mai bine din decurgerea bății și din punctele strategice teritoriale, unde putea prinde pe Bem, dacă ar fi voit; la Sebeș era lucru mai lesne.

Era și mai lesne de a-l bate și chiar și prinde la Simeria, dacă trupa, care a fost trimisă în dreapta Murășului, să nu fi stat cu mâinile în sîn la comuna Uroi, ci să fi trecut Murășul pe la Biscaria și sê-i lovească în coaste și în aripa stîngă, dar' aceasta nu s'a întemplat, ci au reterat cu toții.

Reterând, putea să le ție calea la apa Vinerii, unde țermurul acela peziș de 24 m. înalt, 4—6 chm. în lungime, era o fortăreață naturală, pe cari numai cu mari jertfe se putea opugna și unde la sigur i-ar fi bătut pe insurgenți, dar' nici aceasta nu au făcut-o. Au dus armata pe câmpul Pianului și acolo s'au postat deasupra dealului în depărtare ca de 2500 pași, de unde se desparte drumul cătră Vințu de jos din drumul țării, lăsând insurgenților drumul liber cătră Alba-Iulia, ca să se poată duce ușor și neîmpe-decați. Armata împărătească s'a retras apoi

la Sibiu. Această comandă și dispoziție era bătătoare la ochi.

Acum, după-ace armata imperială s'a retras cu generalul Puchner în România, insurgenții au jucat rola lor.

Au adunat de pe sate pe aceia, cari au fost credincioși Dinastiei. La 29 Martie 1849 au luat pe tatăl meu Teodor Herlea, preot bêt-rân, voind sê-l tortureze pentru mine, însă eu văzînd și auzînd că ce e cauza, m'am prezentat înaintea lor, zicîndu-le să lase pe: tatăl meu, că nu s'a mestecat în politică, ci și-a păzit biserica. Dacă au ceva cu Centurionul, aici sunt. Mă puseră sub excortă și mă duseră în comuna Balomir, unde mai aveau și un despărțământ de trupă. Mai aduseră lângă mine și pe centurionul (căpitan) din Binținți Luca Cărașcă a lui Iovu. Pentru mine a venit făgădarul din făgădăul Balomirului (în drum, care azi nu mai există) și s'a rugat să mă elibereze, pentru-că eu numai cu o zi mai înainte l-am scăpat dinpreună cu familia dela moarte și așa la această rugare a cărcimarului ungur am fost eliberat atunci, cugetînd că eară mă vor putea prinde de altă-dată Pe centurionul din Binținți l-au scos în capul satului și l-au împuşcat.

În 1 Aprilie 1849 în Vinerea Paștilor, trimiseră din Orăștie 24 insurgenți ca să mă

NOUTĂȚI

— Să aduce la cunoștința On. public, că »Dacia«, institut de credit și economii în Orăștie, a primit reprezentarea »Casei generale de păstrare din Budapesta« și așa a făcut posibil publicului nostru să-și poată acuire diferite hârtii de valoare și losuri, cari pe lângă o procentuare sigură, toate câștigă nesmintit cel puțin cu valoarea nominală.

Plătirile se fac în rate mici, și deja dela a doua rată participă cumpărătorul la toate câștigurile.

Deslușiri se dau la »Dacia«.

— »Tribuna« din Sibiu referitor la alegerea de deputat din Ighiu, mai publică un raport, firește dela un anonim, în care acel anonim are obraznicia a minți în public, că dl Dr. Aurel Muntean, candidatul național, a știut că reușita lui e sigură, și totuși a repășit? și prin asta odată pentru totdeauna ar fi pierdut atât dînsul, cât și alți candidați români, încrederea Moșilor, cari în urma acestei »greșeli« a dlui Dr. A. Muntean a rămas deprimați foarte.

Față de această minciună tendențioasă, declarăm, că dl Dr. Aurel Muntean convingându-se despre proporțiunea voturilor și conferind cu bărbații săi de încredere, duii Ios. Gomboș (Abrușat) și Ioachim Totoian (Chișfăleu), cu consensul, ba la inițiativa acestor domni, a repășit, deoarece ce nu mai erau prospecte de învingere.

Dl Dr. A. Muntean a cerut dela »Tribuna« destăinuirea raportului mincinos, dară, preafirește, »Tribuna«, bagseamă simțându-se solidară cu astfel de minciuni, nu și-a tradat tovarășul, nu cumva acel mincinos să poată fi predat disprețului binemeritat al oamenilor cinstiți.

Așa știm, că dl Dr. A. Muntean va intenta proces de presă contra »Tribunei« nu pentru-că doară prin minciunile vândute ale unui anonim ar putea fi cineva ofensat, ci pentru-că prin delarvarea celui calumniator, credem că barem cu unul se va împușina numărul acelor oameni stricați, cari pe arena publicisticii noastre duc rolul principal cu activitatea lor de după tufă.

— **Primar scandalos.** Mai mulți locuitori și membri de comunitate din învecinată comună grănițerească »Spini«, s'au înfășoșat azi la Redacția noastră și amăriți până în suflet de lucruri netrebnece, ce le comite primul de acolo, Petru Ginea, ne roagă a publica pe responsabilitatea lor următoarele lucruri scandaloase.

La 26 c., adecă Duminecă, s'a ținut alegerea de deputat pentru o parte din com-

pania a 4-a pentru reprezentanța fondurilor grănițerești a fostului Reg. I. Român, care este conchemată pe 19 Februarie a. c. la Sibiu.

Primarul numit, ca să reiese el, de dimineața a tractat pe alegătorii din Hărău și Spini cu vinars și a provocat cu oamenii săi scandal, pescuind în tulbure, drept răsplată a și căpătat 47 voturi.

Ioan Ginea, tot deacolo, a primit 48 voturi, observând acesta și oamenii lui, că prin purcederea violentă a primarului oamenii se scandalizează, a cedat voturile lui, cu înțelegerea alegătorilor, d-lui Arsenie Bunea, secretar al fondurilor, care încă primise 10 voturi, așa s'a sfârșit alegerea, având numitul primar 47, ear' dl Bunea 58 voturi.

Verificarea va decide, care o să rămână deputat. La tot cazul lucruri imorale nu se pot admite și drept a avut odinioară Br. Urs, când pe un reprezentant ales pentru beutură, l-a luat de mână și l-a dat pe ușe afară.

Insași alegerea de primar a lui Petru Ginea, s'a săvârșit în mod arbitrar, cu care prilej însă l'am fost cruțat și noi, acum însă, la insistența alegătorilor ne ținem de tatorință a-i face răvașul păcatelor sale, ca să se știe ce plătește.

Așa de ex. nu de mult a beut în cârcima jidanului și pe rămășag s'a lăsat să-l lege de masă și umbra cu masa după el prin casă, cășunând ris spre batjocura celor de față și a tistiei sale.

Mai avem și alte indicii despre manipularea venitelor alodiale, scoase ca repartiție de pe spinarea bieților locuitori, despre cari însă cu alt prilej.

Acum odată numai atâtea.

— **Dar frumos.** Episcopul gr.-cat. rom din Oradea-mare, Excelența Sa Mihai Pavel. a daruit 150.000 coroane pentru a se zidi din nou în Oradea-mare seminarul tinerimii gr.-cat. rom. zidit încă pe timpul împăratului Leopold II. Zidirea a fost acum într'o stare de tot rea, eară guvernul a promis un sprigin de 5000 cor. Fapta generosului Episcop vorbește de sine de-ajuns.

— **Pentru învățători.** Ministrul de culte și instrucțiune publică prin o ordinațiune specială imputernicește d'acum încolo pe respectivii inspectori școlari reg. de-a legalisa valid și fără taxă eventualele acte trebuincioase învățătorilor.

— **Ammonal.** Așa s'a botezat cea mai nouă materie explosivă, cu care s'au făcut în 17 a lunei curgătoare probe de împușcat cu o obișă (fel de tun), de asemenea nouă, de un calibru 10 cm. Efectul distrugător al granatelor umplute cu această materie a fost, după »Pester Lloyd« — ingrozitor. Experimentele s'au făcut sub conducerea brigadirului de artilerie, a generalului Ludovic Merkel în prezența întregului corp de generali și oficeri. Resultatul se zice că a fost peste toată așteptarea favorabil.

prindă, însă chiar o ungueroaică, care eară am scăpat-o dela moarte, mi-a făcut de știre, că se mă depărtez de acasă, precum m'am și depărtat. Insurgenții, dacă nu m'au găsit, au promis judelei comunal de atunci Simion Mișu (moșul lui Dr. Ioan Mișu) ca să mă prindă, 1000 fl. m. c. Judele îndată a adunat jurații, gornicii de pădure și jutarii de câmp, apoi mai câțiva oameni și cu feciorul lui, Mihailă Mișu (tata soției lui Orbonaș) dintre cari unii și azi sunt în viață și venind peste munte, unde eram cu familia, că eu de Români nu m'am pășit, ne-au ocolit să ne prindă, după mine, dacă am văzut că nu mă pot prinde, a pușcat chiar feciorul judelei, Mihailă Mișu (tata mai sus numitei cocoane). Au prins însă pe cumnatul meu, Ilie Mihailă, care fusese sergent la gardă și a fost și el cu mine, când au avut atacul cu insurgenții la posta din drum. A doua zi l-au dus la Orăștie și lau predat la Unguri și în aceeași zi l-au împușcat fără nici o judecată, rămânând soru-mea văduvă cu patru prunci (mai târziu călugăriță în România).

După-ce am scăpat și din mâna Românilor (trădătorilor), pe la Dumineca a 4 după Paști a trimis generalul Lüdgers pe un spion, ca să ducă o înștiințare la Iancu

la Cămpeni și ne putend isbuti nici în un chip, pentru-că la toate vadurile Murșului erau străgi de unguri și nu putea nime trece dincolo. Spionul acesta a fost un Român din comuna Seliște, cu numele Oprea Vlad, întorcându-se înapoi fără nici o ispravă, din norocire ne-am întâlnit amândoi în muntele »Văraric«, unde mi-a inmanuat o epistolă dela Nicolae Bălcescu, translatorul lui Lüdgers, în care ne provoacă, ca pentru eliberarea națiunii și a patriei, să aflăm mijloace, ca să se poată strecura numitul spion până la Iancu. M'am pus în frunte și am trimis la Balomir, pe cumnatul meu, Nicole Mihaiu, pe servitorul fratelui meu popa Ioan Herlea, pe Apost Barbu, care și azi este în viață, să caute Murșul pe alt loc, ca să putem trece cu spionul. Am și aflat locul și am trecut la comuna Acmar, la George Bota și acela a dus pe numitul spion până la Iancu și trecerea aceasta s'a repetat de patru ori, până mai pe urmă a trebuit să ducă o scrisoare în fortăreața Alba-Iulia, la generalul Augustin, care o a dus popa Vasilie Crainic din Bulbuc. Toate acestea le-am pățit eu și mă subscriu

Al D-voastră sincer stimător

Nicolau Herlea senior m. p.

— **Oameni amfibici** (cari trăesc în apă ca și pe uscat).

Despre astfel de oameni publică o foaie americană un studiu foarte interesant, din cari extragem următoarele particularități:

Pescarii de mărgăritare din Marea-roșie, renumită prin trecerea jidovilor sub conducerea lui Moise — Beduinii și sclavii lor au o dexteritate uimitoare în înotat și cufundat. Pe la mijlocul lui Martie și începutul lui Aprilie pleacă dimineața între 3—4 ore Beduinii cu luntrițele lor și îndată ce un cufundător descoperă pe o stâncă sau coastă de corale vre-o scoică cu mărgăritare, sare în mare și fără a folosi vre-un aparat — înnoată spre fundul mării, desface scoica, care e lipită de stâncă, și cu ea în mână se veselește earăși spre supratată. Asemenea purced ei și atunci, când naufragiându-se o corabie, sco tmărfurile din fundul mării, numai dacă le este cunoscut încât-va locul unde s'a întâmplat cufundarea năii. Meseria aceasta o exerciază în parte prin copii de arapi, pe cari îi cumpără în tērgul de sclavi și pe cari îi constring a scoate din mare scoica cu mărgăritare ce le-o arată, ceea-ce neputend sau nesuccedându-le a face, sunt în modul cel mai barbar bătuți si chinuiți.

Minuni fac și locuitorii însulei Sandwich; cu ocasiunea unui naufragiu oameni de aceștia au sărit în mare și au înnotat încontinuu peste 6 ore, până a ajunge la uscat. Dară insulatii din Hawaiti și pe aceștia se pare că îi întrec. Un rege de ai lor a ales 6 bărbați, cari sărind în mare au stat sub apă 4 inși 4, al 5-lea 5, eară al 6-a 7½ minute și aceasta la o adâncime de 1½ mile engleze pe fundul mării.

Considerând măestria acestor oameni și că ei petrec aproape toată ziua pe apă, nu te va surprinde tinguirea lui Iamés Cook, căruia în a 3-a călătorie în jurul lumii i-au furat cuele din acea parte a corabiei, care era sub apă.

— **Rămășag pe 4 milioane.** Ni se aduce din Krakkau (Galizia) veste, că a sosit acolo medicul Georgescu din București. Acest medic s'a rămășit cu prințul român Cătauczino, că în doi ani va cutreera toată lumea pe jos, fără nici un ban. Doctorul mai are un tovarăș, care a apucat pe alt drum și se va întâlni cu Georgescu în Hamburg. Dacă pe doctorul Georgescu l'ar împedea ceva în drumul său, tovarășul său are să facă calea, care Georgescu nu va putea-o face. Georgescu călătorește în haine de țeran rus. Pe drum își va câștiga cele trebuincioase cântând. El eu un tiner de 24 ani, și foarte vênjos și puternic.

— **Poporațiunea în Rusia.** Se vestește din Petersburg, că oficiul central de statistică a publicat rezultatul recensământului ale căru date le-au adunat încă în 1897. După raport Rusia atunci avea 125,668.000 locuitori. Dintre aceștia 87.389 sunt de religie ortodoxă 1,520.000 rom. catolici, 13,888.000 muzulmani, 5,189.000 jidani, ear' 3,733.000 protestanți. Ceialalți sunt de deosebite religii sau fără religie.

Nota Red. Din toată procedura lui Moș Herlea nu reiasă decât numai o inimă nobilă de țeran, care s'a purtat într'u toate cinstit ca căpitan și combatant, pe când mulți alții au profitat de izbănzile lui. Furci ar fi meritat toți aceia, cari altceva decât jafuri nu au comis. După de aceia ar fi fost consult să se face goană cu pârăcâlabii comunelor. De altcum ajunge-i-va blăstēmul, precum pe mulți i-a și ajuns deja.

Cum a fost botezat Eminescu.)

D'amna Constanța de Dunca Schiau povestește următoarele:

Era în ziua de sf. Constantin, părinții mei și d-na Balș voiau să fie singuri în acea zi, singuri cu tristețe lor amintiri; pentru acea zi, eu și cu Muți (fiul d-nei Balș) hotărâsem botezul copilului d-lui Eminovici, un botez plăsmuit de noi, cari eram copii ca de 4—5 ani. La 11 ore, 21 Maiu 1849, eram gata, amândoi purtam haine negre, însă gulere albe, purtam haine negre, căci murise Constantin Balș, tatăl lui Muți. Mergem în aceea casă mică, joasă, însă sclipitoare,

*) Notiță biografică din broșura »Amorul în poeziile lui Eminescu«, de Miron Nicolescu.

— **Scandal în casina din Beciche-recul-mare.** Luni seara a concertat în sala casinei din Becicherecul-mare un taraf de dame. Un oficer a luat parte la concert, dimpreună cu cănele seu. Prim-notarul orașenesc Dr. Persici, care înlocuește pe căpitanul poliției suspendat, a dispus alungarea cănelui din sală, din care cauză s'a iscat o scenă turbulentă între oficer și prim-notar. Drept consecuență au urmat provocări la duel atât între oficer și prim-notar, cât și între secundanți. Afacerea a produs mare senzație în oraș.

— **Mama amorisată.** Gendarmeria din Bogojeva a arestat zilele aceste o păreche amoroasă interesantă, anume pe soția învătătorului sârb Miloș Milojevitz din Iloc, o femeie de 40 ani și pe învățătorul sârb Iovan Vuits, un tiner de 18 ani. Istoriara e foarte picantă. Nainte de aceasta cu vre-o câte-va luni s'a logodit învățătorul Vuits cu fiica învățătorului Milojevitz și peste vre-o câte-va săptămâni era să fie nunta. Deodată dispără mirele dimpreună cu fiitoarea s'a soacră, ear' mireasa găsește sub perină o scrisoare a mamei sale în care-i scrie: »Tu ești încă tineră și îți găsești ușor un bărbat potrivit, în ale cărui brațe vei uita totul. Mi-e mi-să oferit acum norocul și nu l-am putut lăsa din mână.« Mireasa din desperare a luat o'rață și a murit după chinuri grozave, ear soțul părăsit (și totodată tată nenorocit) a făcut arătare contra soției sale și a fostului său coleg și ginere în spe, fiind-că deodată cu dispariția lor au dispărut și cele 300 fl., cari erau să fie zestrea fetei. Pe basa acestei arătări a fost arestată la Bogojeva această ciudată păreche amoroasă.

— **Un monument pentru baronul Ketteler.** — Impăratul Wilhelm a primit planul de a se ridica un monument în memoria baronului Ketteler, fostul ambasador al Germaniei la Peking, care, după-cum se știe, a fost asasinat de boxerii chinezi.

Monumentul acesta va fi așezat în grădina castelului din Münster și frontal va fi îndreptat spre cimitirul central, unde se află îngropat baronul Ketteler.

Monumentul acesta va fi lucrat de sculptorul Hidding, și va avea o înălțime de 16 metri, așezat fiind pe o colină tăiată în stâncă. La soclu se află înțierea în criptă. Deasupra se află efigia în bronz a defunctului, încungiuată de steaguri de boxeri și cu inscripția: »În memoria baronului Clemens de Ketteler, care a căzut la 28 Iunie 1900, victima datoriei sale ca ambasador al imperiului german«.

Pe obeliscul pe care se află aceste cuvinte, se ridică figura Sf. Michail, care cu mâna stângă ține scutul, ear' cu cea dreaptă o lance. Pe părțile laterale se află două frumoase relieuri. La dreapta este portretul împăratului, cu inscripția: »Popoare ale Europei, păstrați cele mai scumpe bunuri ale voastre«. Sub această inscripție se află o cruce.

Scăița de pe partea stângă arată Germania la țermul mării, trimițend pe fiii ei pe corăbii în depărtare, ca să răsbune crima săvârșită de boxeri.

prin curățenia ei, păreții erau vâruiți cu alb perdelele albe și dese, erau lăsate în jos. În casă mult miros de sulcină, la dreapta două mari divanuri cu velințe roșii și verzi, țesătură de casă. Intrând, dăm cu ochii de Eminovici, tatăl, care ne zice:

»Eată-vă finul, botezați-l!«

Ear mama adaugă: »botezați-l! dar' vă rog nu-l deșteptați!«

Cum aveam de gând să-l botezăm, nici noi nu știam, ba chiar nici visam. Priveam noul născut de departe și cu mirare. Muți era de tot uimit, el care nu văzuse încă copil mic, de odată un sunet străin, un plâns necunoscut, o mișcare în leagăn și băețelului deschise ochii. Muți rămase electrisat. Apol repede la leagăn, sare, strigă, se extiază și deschide o cutie de cristal roșie. Sfir! Sfir! un nor de fluturi zboară peste noul născut și eu, ca să nu rămân îndrēt, arunc peste prunc toate florile mele. Ce făceau ceialalți nu știu; dar Muți și eu eram plini de bucurie, de entuziasm, de conștiența marului nostru act implinit.

Am plecat, spune d-na Dunca, uitând să dăm nume finului botezat de noi cu fluturi și flori. Numele însă l'a primit dela alții. Un nume ce-l știți cu toți, ce nu-l va uita nimeni, un nume scump Românilor, numele de Mihail Eminescu.

— *Cât costă palatul cel nou al dietei.* Aproape 20 de ani sunt, de când s'au început lucrările pentru zidirea noului palat al dietei, care în curând va fi terminat și dieta își va putea continua ședințele în palatul ei cel nou. Acest palat mareț nu are păreche în toată lumea atât în privința mărimii, cât și în privința formei, în care e zidit. Pe dinlăuntru încă e deja cu gust înfrumusețat.

În 21 Ianuarie 1902 președintele dietei, contele Albert Apponyi, a înaintat dietei raportul ministrului-președinte Coloman Széll despre cheltuielile ce s'a făcut cu zidirea acestui palat. Numai în anul acesta 1902 s'au cheltuit până acum 2,373.3444 cor., iar în anul trecut 1901 s'au cheltuit 1,633.387 coroane. Peste tot începând din 1 Noemvrie 1884 până în 10 Decemvrie 1901 a costat zidirea acestui palat cam 32 milioane cor.

Palatul e aproape gata și pe dinlăuntru. Cu lucrările, cari mai sunt, s'vor mai cheltui încă 3 milioane 100 mii coroane.

Acum poate fiecare pricepe, de ce sunt dările așa de mari și grele. Căci acest grandios palat e zidit din sudoarea milioaneilor de cetățeni ai Ungariei.

— *Fasiunile asupra datorităilor întabulate pe case ori moșii.* Cei cari plătesc interese pentru datorii, sau rente întabulate pe case și pământuri ale lor, dobândesc un scăzământ al dării suplimentare, adică al aruncului după darea de casă și pământ, dacă fac în timpul prescripției de lege fasiunile lor asupra acestor datorii întabulate.

Fasiunile se pot face până la 31 Ianuarie st. n. pe blanchete ce se capătă la toate primăriile (antistiile) comunale și se pot preda în decursul oarelor de oficiu, provăzute cu datele și cu subscrierea de lipsă. La cas de boală sau ivindu-se altă pedecă, din pricina căreia cineva n'a putut preda la timp fasiunea sa, celui împedecat îi stă în drept a face o cerere de justificare, arătând cauzele pentru cari a fost împedecat și înaintând fasiunea datorităilor sale pe imobile încă până

la 15 Februarie n. tot la primăriile comunale și la perceptoarele orașenești. Cel-ce n'a înaintat fasiunea până la 31 Ian. n., ori n'a justificat întârzierea ei până la 15 Februarie st. n., pierde avantajul ce i-l dă legea pe acest an, adică nu i-se mai scade nimic din darea suplimentară (aruncul) după casă și pământ.

— *Câte foi are Germania?* E vorba aici numai de foile politice și cele cari apără interesele vre-unui ram de comerț sau industrie. De present apar în Germania:

457 de foi	1 (odată) la săptămână	foi mici.
618	2 ori	
978	3	
106	4	
12	5	
1100	6	foi mijlocii
87	7	
1	11	foi mari.
73	12	
11	13	
6	18	
1	19	
1	20	

Cu totul dară 3451 de foi. Dintre aceste 1087 stau în serviciile deosebitelor partide, 792 stau în afară de partid, iar restul n'au program pronunțat.

— *Mâncăți de lupi.* E cunoscut, că iarna, când e ger mare, lupii nu se sfiesc, minăți de foame, a se apropia de casele oamenilor, ba de multe-ori s'au văzut lupi intrând și în orașe, să înțelege noaptea. Pe câmp haitele de lupi se preumblă iarna, ca oameni prin târg. La noi până acum n'a fost iarnă aspră și după-cum se procește, nici nu va fi în Sârbia însă, după-cum se vestește, e iarna toarte grea și deci călătorii sunt foarte des expuși la primejdia de a fi mâncați de lupi. Un astfel de cas înfiorător s'a întâmplat aproape de satul Urzica (în Sârbia). Des de dimineață mai mulți oameni s'au întorceau în două sănii acasă dela un ospet (nuntă) din satul vecin. Pe drum

s'au întâlnit cu o haită de lupi. S'a încins între călători și lupi o luptă grozavă pe vieță și moarte. Dar' ca mai totdeauna, lupii au eșit învingători, și au mâncat caii și pe toți drumeții, căci nici unul nu s'a mai întors acasă. A doua zi numai o haită de sânge mai da veste despre groznicul ospet al lupilor.

— *Calendarul secerii.* În Ianuarie se seceră în Argentina, Chile (America-de-sud), și în Australia, în Febr. în India și Egiptul-de-sus, în Martie în Egiptul-de-jos, în Apr. pe insulele Cipru, Cuba, apoi în Asia-mică, Mexico și Persia. Recoltă bogată au în Mai Florida și Texas (Statele-Unite, Azia-centrală, China, Iaponia, Maroco, Algeria și Arabia). În Iunie se stringe recolta în statele balcanice Ungaria, Rusia-de-sud, Spania, Portugalia, Franca-de-sud, Italia și câteva st. din America-de-nord. În Iulie începe secerea în Germania, Austria, Svițera, Franca-de-nord, Rusia-de-vest, în August în Belgia, Olanda, Anglia-de-nord, Rusia-centrală și Danemarca. În Sept. vine la rând Svedia, Norvegia, în Octomvrie Scoția. În Noemvrie se seceră în Transvaal și Peru. În Decemvrie în India-posterioară, Birma, și New-South, Wales.

BIBLIOGRAFIE:

— Dela Librăria Tipografiei arhidiecezane în Sibiu se poate procura »o pagină din *Lupta noastră pentru existență*. Articoli reproduși din ziarul „Telegraful Român“ anul 1900 și publicați de Nicolau Ivan protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«.

Prețul 1 cor.

Compatriotul nostru Ioan S. Ordean, născut în Romos, cotul Hunedoarei. Absolvent al școlii de Agricultură dela Ferestru, fost bursier pe fermele model ale Arhiducelui

Albrecht (Austro-Ungaria), ne transpune mai multe lucrări ale sale proprii și anume:

1. »Cultura hemeiului« — București, Tipografia Euf. N. Miulescu, str. Câmpineanu, Nr. 46, anul 1892, broșurată, cu 19 pagini. Prețul 50 bani.

2. De pe fermele model ale Arhiducelui Albrecht, »Cultura cu abur«, București, Lito-Tipografia Carol Göbl, 16 str. Doamnei 16, anul 1892, broșurată, cu 20 pagini Prețul 50 b.

3. »Industria berei« hemeiul și »Vițele Americane« (Berea este pâinea licuidă a săracului) București, Tipografia »Gutenberg« Ioseph Göbl, str. Doamnei 25. Prețul 50 bani. Broșură cu 31 pagini, 1896.

4. »Cultura sfeclii« Industria zahărului și Agiul. București Tip. »Gutenberg« Ioseph Göbl, str. Doamnei 23, anul 1896. Broșură cu 44 pagini. Prețul 1 leu.

5. »Criza Agricolă-Financiară«, Remedii și Agiul. București, Tip. »Gutenberg« Ioseph Göbl, str. Doamnei 23, anul 1896. Broșură cu 36 pagini. Prețul 1 leu.

6. »Societățile Agricole« și cauzele misiunilor Agriculturii noastre (Răspuns unor critici) București, Tip. »Guthg«, str. Doamnei 23 anul 1897. Broșură de 22 pag. Prețul 1 leu.

7. »Eminescu« Pesimist, Profet și Economist. Supliment la Revista »Prim'vara« București. Tipografia »Gazeta Săteanului« 117 Calea Victoriei 1899 Broșură cu 106 pag. Prețul 1 leu.

În aceste broșure originale, scrise pe baza studiilor economice, autorul a depus totul ce a mai contras din extinsa și temeinica sa praxă. Modul, cum materialul este împărțit, apoi limba curată și la înțeles, sunt tot atâtea atribute, prin cari broșurile se recomandă de sine.

Toate se află de vânzare la Aurel P. Ordean, în Romos z. p. Szászváros (Orăștie) și le recomandăm și noi cu toată bunăvoința on. public.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12, lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școli, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțuri se pot face și prin postă și se rezolvează fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caveți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie zászváros

Opuri	=====
Bilete de log.	=====
Broșuri	=====
Circulari	=====
Bil. de vizită	=====
Invitări	=====
Bilanțuri	=====
Acții	=====
Cap. de epist.	=====
Placate	=====
Ord. de dans	=====
Adrese	=====
Compturi	=====
Note	=====
Preț Curent.	=====
Anunțuri	=====
Registre	=====
Imprimare	=====
Couverte	=====
Bilete de cun.	=====
Etc. etc. etc.	=====

Există deja de 13 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.